

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

ในปัจจุบันประชาคมโลกต่างเห็นพ้องต้องกันว่าสตรีเป็นอีกหนึ่งที่มีบทบาท และมีศักยภาพที่สูงในการพัฒนาชุมชน และสตรีสามารถแสดงบทบาทเป็นผู้นำทางสังคมที่ดี ดังนั้นในการพัฒนาสังคมให้เกิดความเจริญรุดหน้าไปได้อย่างยั่งยืนและความมั่นคง จึงจำเป็นที่จะต้องเปิดกว้างให้สตรีได้ใช้ความสามารถในการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกับบุรุษแต่อย่างไรก็ตามพบว่าบทบาทของสตรีไทยในกระบวนการพัฒนายังถูกกีดกันในกระบวนการพัฒนาอยู่อย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการศึกษา การเมือง และทางเศรษฐกิจ (กลุ่มเพื่อนหญิง, 2533, หน้า 12) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของวัฒนธรรมไทยที่ยอมรับให้ชายเป็นผู้นำ ซึ่งกรณีดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเหลื่อมล้ำทางเพศและทำให้สตรีมีฐานะทางสังคมที่ด้อยกว่าบุรุษ แม้กระทั่งในกระบวนการพัฒนา

ความไม่เสมอภาคทางเพศระหว่างสตรีและบุรุษที่มีอยู่ในเกือบทุกสังคม เป็นปรากฏการณ์ที่รับรู้กันมานาน นับตั้งแต่มีการบันทึกหลักฐานในรูปแบบต่าง ๆ และ ความเป็นผู้นำของบุรุษกับความเป็นผู้ตามของสตรี ได้กลายเป็นความเชื่อถือปฏิบัติกันจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนยากที่จะเปลี่ยนแปลง

กัญญามน อินหว่าง (2542, หน้า 251-252) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทบุรุษและสตรีไว้ว่าความแตกต่างด้านบทบาทหน้าที่ของแต่ละเพศนั้น บุรุษและสตรีมีความแตกต่างกันในด้านบทบาทหน้าที่ มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรม โลกทัศน์ ความโน้มเอียง ความคาดหวัง ทศนคติอารมณ์ อุปนิสัย ในขณะที่เดียวกันบุรุษและสตรีก็มีบทบาทหน้าที่และลักษณะที่เหมือนกันอย่างมากด้วย หากแต่ความแตกต่างระหว่างเพศจะไม่คงที่ แต่จะแปรเปลี่ยนไปตามวัยและพัฒนาการของชีวิตของบุคคลนั้น ๆ นอกจากนี้ มีบุรุษและสตรีจำนวนมากซึ่งมีบทบาทระหว่างเพศมิใช่เรื่องตายตัว ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดู ความแตกต่างด้านบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่ มีสาเหตุมาจากปัจจัยทางพันธุกรรมและทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างซับซ้อน ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางสถานภาพ บุรุษมักมีสถานภาพที่ได้รับคุณค่าเหนือกว่าเสมอไป โดยมีข้อยกเว้นบ้างเพียงเล็กน้อย

ทิพวัลย์ บุญมงคล (2545, หน้า 4) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทบุรุษและสตรีว่าบทบาทบุรุษและสตรีเป็นบทบาทที่ปฏิบัติกันมาตามความเคยชินว่าสตรีควรทำอะไร อย่างไร บุรุษควรทำอะไร อย่างไร เป็นความเคยชินและยึดมั่นเอาเองว่า บทบาทชนิดนั้นเป็นของเพศใดเพศหนึ่ง หากผู้ใดไม่ทำตามถือว่าผิดปกติไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม บทบาทที่คิดว่าเป็นของ

บุรุษหรือเป็นของสตรี เป็นบทบาทที่ได้รับการอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดผ่านระบบการศึกษา ครอบครัว สังคมแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ บทบาทที่คิดว่าเป็นของเพศใดเพศหนึ่งนี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์สั่งสอนและกำหนดขึ้น ดังนั้นบทบาทเหล่านั้นจึงเป็นสิ่งที่อบรม สั่งสอน ถ่ายทอด ให้เปลี่ยนแปลงตามที่สังคมสร้างสรรค์ และกำหนดขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับโลกาภิวัตน์ได้

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549, หน้า 2-3) รัฐบาลได้กำหนดแผนการพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ให้สตรีได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็นดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย เพื่อให้เด็กเยาวชนรวมทั้งหญิงและชายมีเจตคติบนพื้นฐานแนวทางของความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย อันจะนำไปสู่ครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็งและประเทศชาติพัฒนา โดยการสร้างพัฒนาเด็กเยาวชนให้มีเจตคติค่านิยมเรื่องความเสมอภาค ให้ครอบครัวมีความเข้มแข็ง สัมพันธภาพที่ดีและบทบาทที่เหมาะสม ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา และสื่อในการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ถูกต้องเหมาะสม และให้ผู้ทำงานด้านสื่อ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องความเสมอภาค เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบ/หลักเกณฑ์ และความเหมาะสมการนำเสนอติดตามเฝ้าระวัง สร้างกระแสและกระตุ้นให้ทุกส่วนระวังสื่อที่เป็นภัยและไม่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร เพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร รวมทั้งการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศ โดยการเสริมสร้างศักยภาพสตรีให้มีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจ ปลูกจิตสำนึก อุดมการณ์ ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรม ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล หนุนแรงค์ให้ผู้มีสิทธิให้โอกาสและสนับสนุนสตรี เสริมสร้างสมรรถนะและความเข้าใจแก่หน่วยงานที่มี ความชำนาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเตรียมความพร้อม ให้คำแนะนำและถ่ายทอดประสบการณ์ และพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของสตรีทั้งการปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย พระราชบัญญัติ การใช้มาตรการพิเศษชั่วคราว การรณรงค์ทางการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพและสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์สตรี เพื่อให้สตรีมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา โดยการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยสตรีในระบบปกติ จัดให้มีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม ป้องกัน แก้ไขปัญหาโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ และสตรีกลุ่มที่นำห่วงใยเป็นพิเศษ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตและร่างกาย เพื่อให้สตรีดำรงชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัวต่อความรุนแรง และได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกาย โดยการเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ ประชาชน และหน่วยงาน

ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ลดอคติทางเพศ เพิ่มเจ้าหน้าที่หญิงในกระบวนการ ยุติธรรม ทบทวนขอบเขต ขั้นตอนการปฏิบัติงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ คัดกรองสิทธิผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศในทุกรูปแบบ ขยายพื้นที่และพัฒนา รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ และพัฒนากลไก วิจัยความ รุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรี เพื่อให้สตรีทุกคน ได้รับโอกาสและการปฏิบัติอย่างเสมอภาคในการมีส่วนร่วมและรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ได้รับสิทธิและการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีหลักประกันทางเศรษฐกิจและ สังคมอย่างทั่วถึง โดยการเสริมสร้างศักยภาพสตรีให้มีภาวะผู้นำ ได้รับการศึกษาทั้งในและ นอกกระบบ พัฒนาฝีมือและทักษะใหม่ ๆ เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร พัฒนากลไกและโอกาสการมี ส่วนร่วมทางเศรษฐกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ มีบริการสินเชื่อเพื่อ การลงทุน มีชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น และทบทวน ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบ

กมล คงสัจย์ (2541, หน้า 3) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรัฐบาลในการสนับสนุน การพัฒนาสตรี คือการมุ่งเน้นให้สตรีมีอาชีพและได้รับการส่งเสริมในด้านการผลิต โดยมุ่งให้ ความรู้ด้านการจัดการผลผลิต การตลาด และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นจนสตรีสามารถบริหาร จัดการงานของตนเองให้เกิดความเจริญและพร้อมที่จะช่วยกันทำให้เกิดความมั่นคงของชุมชน ในที่สุด

กรมพัฒนาชุมชน (2541, หน้า 26 - 27) กล่าวถึง การรวมกลุ่มของสตรีชนบทมีหลาย ลักษณะ เช่น การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพหรือการก่อตั้งองค์กรสตรีส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยทุกกิจกรรมข้างต้นต่างมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อร่วมกันพัฒนาความเป็นอยู่ของ สมาชิกให้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยรัฐมักให้การสนับสนุนตลอดมา และเมื่อองค์พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงมีพระบรมราโชวาทให้ประชาชนทำการเกษตร และ ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง รัฐได้มอบหมายให้กรมพัฒนาชุมชนนำแนวพระราชดำรัสดังกล่าวไป ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

วราภรณ์ แซ่มสนิท (2542, หน้า 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนจะเกิดผลดี ควรเป็นไปในรูปแบบการรวมกลุ่มเป็นองค์กรชาวบ้านที่เข้มแข็ง ซึ่ง ประกอบด้วยบทบาทหน้าที่ และเงื่อนไขแห่งความเข้มแข็ง อันได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กิจกรรมที่สนองความต้องการของสมาชิก มีผู้นำและ กรรมการบริหารที่มีความสามารถ กลุ่มที่มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีเงินทุน และทรัพยากรอื่น ๆ พร้อม ตลอดจนมีอิสระในการดำเนินงานและตัดสินใจ รวมทั้งเกิดความเข้าใจความเชื่อมโยงการ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ความสามัคคี ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ กระบวนการเหล่านี้จะทำให้ เกิดสำนึกเชิงสาธารณะ (public consciousness) ขึ้น นั่นคือ เกิดการมองเห็นการเชื่อมโยง ของสิ่งที่เกิดขึ้นร่วมกัน เห็นคุณค่าในการพึ่งพาอาศัยกันและกัน เกิดเป้าหมายร่วมกัน จนเกิด สำนึกที่จะร่วมกันรับผิดชอบและแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยพึ่งตนเองในที่สุด

กาญจนา แก้วเทพ (2543, หน้า 265) กล่าวว่า การร่วมของสตรีชนบทอาศัยกระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือ ทั้งนี้เนื่องจากสตรีเป็นผู้รู้และเข้าใจในปัญหาของครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างดี ดังนั้นการรวมกลุ่มสตรีเพื่อแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตในปัจจุบันจึงเป็นนับแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐ

ตำบลยางรากมีประชากรที่เป็นสตรีจำนวน 5,814 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทของกลุ่ม เป็นต้น และสตรีเหล่านี้มีการรวมกลุ่มกัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างอาชีพและเศรษฐกิจของชุมชน แต่การรวมกลุ่มของสตรีในตำบลยางรากนั้นมีการรวมตัวกันหลากหลายกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา กลุ่มสตรีทอผ้า และกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน เป็นต้น กลุ่มสตรีชนบทเหล่านี้มีความแตกต่างกันในการปฏิบัติงานของกลุ่มแต่มีสิ่งหนึ่งที่คล้ายคลึงกันคือ ทุกกลุ่มสตรีชนบทประกอบด้วย ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งทุกคนภายในกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมในกลุ่มไม่มากก็น้อย ตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์และการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานของกลุ่มสตรีทั้ง 4 กลุ่มที่ผ่านมา ยังพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากมาย ได้แก่ ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของสตรีทั้ง 4 กลุ่ม ในด้านการสำรวจปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ซึ่งภาระงานส่วนใหญ่จะตกอยู่กับผู้นำกลุ่มและคณะกรรมการของกลุ่มจำนวนหนึ่งเท่านั้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งจำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทของกลุ่ม โดยผู้วิจัยหวังว่า ผลการวิจัยที่ได้รับจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มสตรีชนบทให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

### ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบท ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทของกลุ่ม

## ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี การทำงานของกลุ่มสตรีชนบท และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานของกลุ่มสตรีชนบท ข้อมูลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อ หน่วยงานของรัฐและเอกชน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับกลุ่มสตรีชนบทในพื้นที่อื่นๆ สำหรับใช้เป็นแนวทางในกำหนดแนวทาง และประสานงานของหน่วยงานในการวางแผนพัฒนากลุ่มสตรีให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน อาชีพ และปัญหาในแต่ละชุมชน

## ขอบเขตของการวิจัย

### 1. พื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบท และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบท ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ ตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งเหตุผลในการเลือกพื้นที่นี้คือ เป็นชุมชนที่มีลักษณะการตั้งถิ่นฐานมานาน มีความเชื่อ มีวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของชุมชน ตลอดจนมีการสืบทอดระบบการผลิตและระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ที่มีผลต่อการรวมกลุ่มของสตรีเพื่อพัฒนาอาชีพและชุมชนมีการจัดองค์กรในการพัฒนา ไปสู่ระดับการพึ่งตนเองได้ของคนในชุมชนและได้รับการยอมรับจากบุคคลและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนว่าประสบความสำเร็จในการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชน

### 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสตรีชนบทของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน มีจำนวน 940 คน ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป โดยสามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสตรีทอผ้า กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา และกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน (สมหวัง ไชหาญ, 2550, พฤษภาคม 11)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสตรีชนบทของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (สุวรีย์ ศิริโกภาภิรมย์, 2546, หน้า 38) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน

### 3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มสตรีชนบท ของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

## 3.1.1 อายุ

- 1) 21 - 35 ปี
- 2) 36 - 50 ปี
- 3) สูงกว่า 50 ปี

## 3.1.2 สถานภาพสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส
- 3) หม้ายหรือหย่าร้าง

## 3.1.3 การศึกษา

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- 4)ปริญญาตรี

## 3.1.4 อาชีพ

- 1) เจ้าของกิจการ
- 2) รับจ้างอิสระ
- 3) เกษตรกร
- 4) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

## 3.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 3,000 บาท
- 2) 3,000 - 6,000 บาท
- 3) 6,001 - 9,000 บาท
- 4) สูงกว่า 9,000 บาท

## 3.1.6 ประเภทของกลุ่ม

- 1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- 2) กลุ่มสตรีทอผ้า
- 3) กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา
- 4) กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน

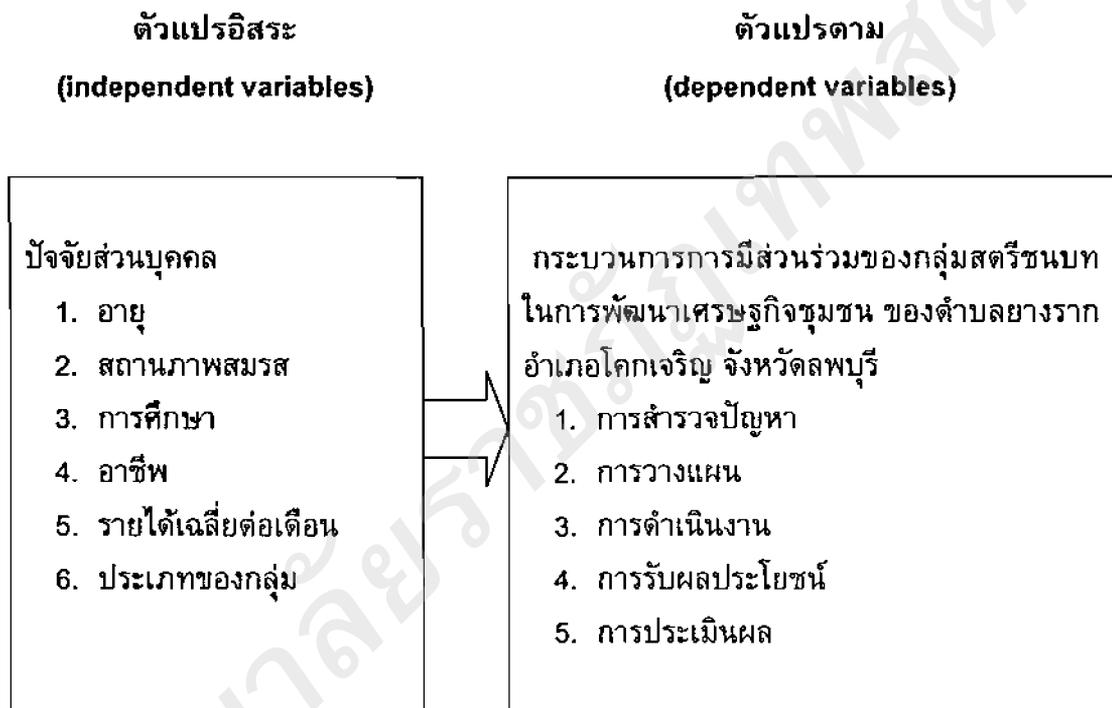
3.2 ตัวแปรตาม (independent variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยทำการศึกษา กระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้ การสำรวจปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลุ่มสตรีชนบท หมายถึง การรวมตัวกันของสตรี ตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี มากกว่า 2 คนขึ้นไป มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานและรับผลประโยชน์ในการประกอบกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของกิจกรรมหรือโครงการ ประกอบด้วย การสำรวจปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และประเมินผล ของกลุ่มสตรี ตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี
3. เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของคนในชุมชน ในการประกอบอาชีพด้านการตลาด และการบริหารจัดการ ที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรและบริการของกลุ่มสตรีชนบทหรือองค์กรชุมชน
4. ระดับการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม โดยคำนึงถึงจำนวนครั้งที่เข้าร่วมในการ สำรวจปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลของกลุ่ม
5. การสำรวจปัญหา หมายถึง วิธีการที่ใช้การเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือหาทางออก โดยการปรึกษาหารือ การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการซักถาม เพื่อให้ทราบถึงปัญหา
6. การวางแผน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการกำหนดกรอบการปฏิบัติงานที่แน่นอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีการลำดับความคิดในการดำเนินงานที่จะปฏิบัติร่วมกัน
7. การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของแต่ละกลุ่มภายใต้เงื่อนไขของการวางแผนที่ได้กำหนดไว้ภายในกลุ่ม
8. การรับผลประโยชน์ หมายถึง ประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับของสมาชิกกลุ่ม อาทิเช่น ค่าจ้าง สวัสดิการของกลุ่ม การฝึกอบรม เงินปันผล เป็นต้น
9. การประเมินผล หมายถึง การประเมินการดำเนินงานในกิจกรรมของกลุ่ม โดยประเมินตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม รวมทั้งสรุปปัญหาที่พบในการดำเนินงาน

### กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทแต่ละกลุ่ม ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดจากชนิกะ พันธูรังษี (2548, หน้า 52) ตามขอบข่ายปัจจัยหรือตัวแปรในกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1 ซึ่งจัดกลุ่มไว้ดังนี้



ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

#### สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทของกลุ่ม ตามลำดับ